

Fremsat den 15. marts 2017 af børne- og socialministeren (Mai Mercado)

Forslag

til

Lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier

Formål

§ 1. Loven har til formål at sikre, at visse kommunale og regionale døgntilbud kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier til døgntilbuddets beboere over 18 år.

Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier

§ 2. Kommunale og regionale døgntilbud for voksne, som er omfattet af lov om socialtilsyn, jf. § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, i lov om socialtilsyn, kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til beboere til ferier.

Stk. 2. En ferie skal indeholde mindst én overnatning. Ferien kan finde sted her i landet eller i udlandet.

Stk. 3. Tilkøb efter stk. 1 kan tilbydes beboere, der har en betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Beboeren skal på eget initiativ ønske at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferien.

§ 3. Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier skal ligge ud over den indsats efter § 85 i lov om social service, som beboeren er visiteret til i døgntilbuddet.

§ 4. Muligheden for tilkøb kan kun anvendes, hvis det kommunale eller regionale døgntilbud sikrer, at ferien kan gennemføres personalemæssigt forsvarligt.

Stk. 2. Personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter § 2, skal være ansat i det døgntilbud, der tilbyder den socialpædagogiske ledsagelse som tilkøb. Personalet skal derudover være dækket af en arbejdsgiverforsikring samt være omfattet af de løn- og ansættelsesvilkår, der følger af deres ansættelsesforhold.

Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten

§ 5. Der kan efter bestemmelserne i §§ 7-9 anvendes magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten af det personale, som er tilkøbt til at yde socialpædagogisk ledsagelse under en ferie, jf. § 2.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 7-9 gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 7-9. Det er en forud-

sætning, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.

§ 6. Formålet med bestemmelserne i dette afsnit er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.

Stk. 2. Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter §§ 7-9 skal personalet foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

Stk. 3. Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 4. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe.

§ 7. Personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter denne lov, kan anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

§ 8. Personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter denne lov, kan undtagelsesvis for en afgrænset periode anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten i personlig hygiejne-situationer.

§ 9. Personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter denne lov, kan anvende fastspænding med stofseleer til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Personalet skal beslutte, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

§ 10. Klager over anvendelsen af magt eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter reglerne i §§ 7-9, 11 og 12 og regler fastsat i medfør heraf kan indbringes for kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. En ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over personalets anvendelse af magt eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten, når den person, som indgrebet er anvendt overfor, ikke selv er i stand til at klage.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsens afgørelse om magtanvendelse kan indbringes for Ankestyrelsen.

§ 11. Magtanvendelse efter §§ 7-9 skal registreres og indberettes af personalet til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i

lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 2 i lov om socialtilsyn. Personalet skal desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om magtanvendelsen.

§ 12. Børne- og socialministeren fastsætter regler om iværksættelse af foranstaltninger, registrering og indberetning omfattet af §§ 7-9 og 11.

Indtægter og omkostninger

§ 13. Kommunale og regionale døgntilbuds indtægter fra og omkostninger til tilkøb, jf. § 2, skal holdes adskilt fra døgntilbuddets øvrige indtægter og omkostninger.

Ikrafttrædelse m.v.

§ 14. Loven træder i kraft den 1. januar 2018.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser
 - 2.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at indføre en mulighed for, at visse kommunale og regionale døgntilbud for voksne kan tilbyde beboere at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier, hvis beboerne efter eget initiativ ønsker dette, så beboerne kan få det personale, de kender, med på ferie.

Baggrunden er, at der tidligere har været en praksis i nogle kommuner, som gjorde det muligt for beboere i døgntilbud at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferie af en kommunal eller regional leverandør. Beboere i kommunale tilbud kunne således købe det kendte personale fra deres døgntilbud med som ledsager på ferie. Denne praksis var imidlertid ulovlig, da der ikke var hjemmel hertil. Det er således ikke muligt at komme på ferie med kendt personale udover det, som stilles til rådighed på baggrund af, hvad beboeren er visiteret til i døgntilbuddet.

Hvis en beboer i et regionalt eller kommunalt døgntilbud i dag efterspørger socialpædagogisk ledsagelse til ferier udover, hvad beboeren er visiteret til, kan beboeren vælge at indgå aftale med private leverandører om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse på ferier. Det betyder, at beboeren skal tage på ferie med en ledsager, som den pågældende ikke kender, hvilket mange beboere med psykiske funktionsnedsættelser - typisk borgere med udviklingshæmning eller hjerneskade - vil have begrænset mulighed for.

Derfor blev der som en del af aftale om revision af servicelovens voksenbestemmelser indgået aftale om at indføre mulighed for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse. Aftalen blev indgået den 4. november 2016 mellem den daværende regering (Venstre), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti.

Det er afgørende for aftalepartierne, at indførelse af tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie ikke i sig selv må med-

føre forringelser, reduktioner eller manglende visitation af den socialpædagogiske bistand efter servicelovens § 85, herunder ledsagelse, som kommunerne er forpligtet til at levere til målgruppen på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

Derfor ønsker aftalepartierne, at tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie skal ligge ud over den indsats efter servicelovens § 85, som beboeren er visiteret til i døgntilbuddet. Dette betyder, at tilkøbet skal ligge ud over den kerneydelse, som det kommunale eller regionale døgntilbud i forvejen skal levere.

Lovforslaget er blandt andet udarbejdet på baggrund af erfaringer fra Gentofte Kommune, der som led i frikommuneforsøg I har haft mulighed for at tilbyde beboere på døgntilbud tilkøb af kommunens medarbejdere med som ledsagere på ferier. Lovforslaget betyder, at frikommuneforsøget "Beboere i botilbuds mulighed for at holde ferie med kendte ledsagere" vil kunne udbredes til alle landets kommuner.

Aftalepartierne er enige om, at der skal foretages en evaluering i 2019 af tilkøbsordningen. Der er i satspuljeaftalen for 2017 afsat 1 mio. kr. hertil.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

Der er ikke hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan opkræve betaling fra beboere i døgntilbud for kommunalbestyrelsens udgifter til løn, billetter, rejser og ophold m.v. til det personale, som yder støtte og socialpædagogisk bistand til beboerne, herunder ledsagelse, under sædvanlige ferier og udflugter.

Det følger af § 85 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 24. oktober 2016 med senere ændringer (herefter benævnt serviceloven), at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og

hjælp til udvikling af færdigheder til borgere, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Socialpædagogisk bistand kan efter en konkret og individuel vurdering bestå af ledsagelse, både når der er tale om individuelle og fælles aktiviteter, herunder fritids- og kulturtilbud, aktiviteter af social karakter, aktivitets- og samværstilbud, beskyttet beskæftigelse og lignende.

Det fremgår af Ankestyrelsens principafgørelse nr. 60-15, at man kan have ret til at modtage socialpædagogisk støtte under kortere ophold uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal vurdere, om borgeren allerede er kompenseret i forhold til ansøgning om støtte uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal i denne vurdering inddrage, om borgeren modtager socialpædagogisk støtte til ophold uden for boligen som en integreret del af et døgntilbud, eller om borgeren modtager anden støtte i forbindelse med ophold uden for hjemmet. Ankestyrelsens principafgørelse er baseret på afgørelser i to konkrete sager. I den ene sag fandt Ankestyrelsen, at borgeren var berettiget til at få socialpædagogisk støtte med under ophold uden for hjemmet, da støtten var nødvendig for, at borgeren kunne komme på et kortere ophold af 4-5 dages varighed i Danmark uden for borgerens døgntilbud. Kommunalbestyrelsen havde henvist til, at kommunalbestyrelsen ikke havde en servicestandard, der gav mulighed for socialpædagogisk støtte uden for hjemmet i forbindelse med ferieophold. Kommunalbestyrelsen kan ikke undlade at opfylde servicelovens bestemmelser om hjælp og støtte til borgere med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige problemer med henvisning til, at kommunalbestyrelsen ikke har en servicestandard, der giver mulighed for ferieophold. I den anden sag fandt Ankestyrelsen, at borgeren var tilstrækkeligt kompenseret, da borgeren som følge af kommunalbestyrelsens afgørelse var bevilliget socialpædagogisk støtte til 10 feriedage. Borgeren havde derfor ikke ret til flere dages socialpædagogisk støtte. Ankestyrelsen nævner i begrundelsen for afgørelsen blandt andet, at kompensationsprincippet om, at hjælpen skal kompensere for borgers nedsatte funktionsevne, gælder inden for serviceloven, og at kompensationsbehovet er forskelligt fra borger til borger og fra funktionsnedsættelse til funktionsnedsættelse.

Det fremgår af servicelovens § 174 med tilhørende bekendtgørelse nr. 9 af 12. januar 2015 om beregning af takster og betaling for visse ydelser og tilbud efter serviceloven, at kommunale, regionale og private driftsherrer skal fastsætte takster for ydelser. Driftsherren skal fastsætte takster for de enkelte ydelser, som driftsherren leverer. Driftsherrerne kan derudover fastsætte takster for ydelsespakker, som består af to eller flere ydelser, som driftsherren leverer. Taksten for ydelsespakken beregnes på baggrund af taksten for de enkelte ydelser.

Det følger af servicelovens § 138, at kommunalbestyrelsen inden for lovens rammer kan træffe beslutning om at fastsætte generelle vejledende serviceniveauer for den lokale udmøntning af hjælp efter serviceloven. Det er frivilligt for kommunerne, om de vil fastsætte et serviceniveau for so-

cialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85. Et serviceniveau er ikke ensbetydende med, at alle borgere i målgruppen får tildelt det fastsatte niveau. Det vejledende serviceniveau skal således fraviges, hvis borgerens behov tilsiger det, og kommunalbestyrelsen skal altid foretage en konkret vurdering af den enkelte borgers behov for f.eks. socialpædagogisk bistand.

2.2. Børne- og Socialministeriets overvejelser

Folketinget vedtog den 3. juni 2016 beslutningsforslag B 190 om klarere regler og nye forslag til ledsageordning. I beslutningsforslaget blev den daværende regering pålagt at udarbejde løsninger på udfordringerne med at få bevilliget ledsagelse efter serviceloven til mennesker med handicap, herunder bl.a. opstille forslag om muligheden for at indføre tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse. Der blev nedsat en arbejdsgruppe, som bestod af det tidligere Social- og Indenrigsministerium, det tidligere Erhvervs- og Vækstministerium, Sundheds- og Ældreministeriet og Finansministeriet, som udarbejdede en rapport om forbedret mulighed for ledsagelse efter serviceloven, som blev sendt til Folketingets Social- og Indenrigsudvalg.

I forbindelse med aftalen om revision af servicelovens voksenbestemmelser blev aftalepartierne på baggrund af rapporten enige om at indføre mulighed for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse.

Aftalepartierne ønsker, at indførelsen af mulighed for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse ikke i sig selv må medføre forringelser af den socialpædagogiske bistand, herunder ledsagelse, som kommunerne er forpligtet til at levere til borgerne i målgruppen på baggrund af en konkret og individuel vurdering. På den baggrund er det afgørende for aftalepartierne, at det kommer til at fremgå tydeligt, at tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse skal ligge ud over den indsats efter servicelovens § 85, som borgeren er visiteret til i døgntilbuddet. Denne ydelse defineres på baggrund af en samlet vurdering af 1) borgerens afgørelse, hvis der foreligger et skriftligt grundlag, der viser, i hvilket omfang den pågældende kan forvente at modtage socialpædagogisk ledsagelse til ferier af døgntilbuddet, 2) om ferie indgår i den takst, borgerens handlekommune betaler for døgntilbuddet og 3) serviceniveau i borgerens handlekommune, hvis der er fastlagt et sådant. Kommunalbestyrelsen må derfor ikke i forbindelse med vurderingen af borgerens behov for hjælp og støtte efter serviceloven inddrage, at borgeren har en tilkøbsmulighed vedrørende socialpædagogisk ledsagelse.

Ydermere er aftalepartierne enige om, at tilkøbet af ledsagelse skal tilrettelægges så fleksibelt som muligt. Det betyder, at tilkøbet både kan blive leveret individuelt til den enkelte beboer og i grupper. Dette for dels at sikre, at de kommunale og regionale døgntilbud kan tilbyde den enkelte beboer at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse, men dels også kan tilbyde en gruppe af beboere at tage på en weekendtur eller ferie sammen, hvis beboerne ønsker det. Muligheden for at kunne købe socialpædagogisk ledsagelse i grupper vil

betyde, at beboerne kan deles om tilkøbsudgiften. Ferie skal forstås bredt, således at det også bliver muligt at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til weekendture, landsstævner og festivaler m.v. Derudover skal ferier både kunne foregå i ind- eller udlandet afhængigt af den enkelte beboers ønsker.

Aftalepartierne er desuden enige om, at det er vigtigt, at tilkøb bliver leveret personalemæssigt forsvarligt. Derfor skal det enkelte døgntilbud have ansvaret for at sikre, at tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier bliver leveret forsvarligt, herunder at personalet er dækket af en arbejdsgiverforsikring, og at de er dækket af de løn- og ansættelsesvilkår, der følger af deres ansættelse, også når de leverer tilkøb til ferie.

Børne- og Socialministeriet finder, at det ligeledes er vigtigt at sikre, at døgntilbuddene generelt set har den fornødne faglige kvalitet til at kunne ledsage beboere på ferier. Dette betyder blandt andet, at personalet har de relevante faglige kompetencer, samt at døgntilbuddet fagligt og økonomisk drives forsvarligt. Det bør derfor kun være de kommunale og regionale døgntilbud, som socialtilsynet godkender og fører tilsyn med, der kan levere socialpædagogisk tilkøb til ferier. Herved bemærkes, at private døgntilbud allerede i dag har muligheden for at levere tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse, fordi de private tilbud tilrettelægger, hvilke ydelser der indgår i tilbuddet, og hvilke ydelser den enkelte beboer herudover kan tilkøbe. Ministeriet finder dog, at der ikke skal fastsættes særlige krav om godkendelse af døgntilbuddets levering af tilkøb i forbindelse med socialtilsynets generelle godkendelse af døgntilbuddet for ikke at påføre døgntilbuddene yderligere godkendelseskrav.

Ministeriet vurderer, at den relevante målgruppe for lovforslaget er beboere over 18 år, der har en betydelig nedsat psykisk funktionsevne, som allerede i dag er visiteret til socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85. Det er en forudsætning for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie, at det skal være beboerens eget ønske, og at dette ønske både kan tilkendes enten verbalt, non-verbalt eller gennem adfærd i øvrigt. Dette for at sikre, at tilkøb kun finder sted efter beboerens eget ønske om at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier, men samtidigt tager højde for, at nogle beboere efter eget initiativ f.eks. ikke verbalt kan udtrykke et ønske om at tilkøbe ferie. Ministeriet skønner, at ca. 7.900 borgere vil være i målgruppen for at kunne tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier.

Ministeriet finder, at kommunale og regionale døgntilbuds indtægter fra og omkostninger til tilkøb skal holdes adskilt fra døgntilbuddets øvrige indtægter og omkostninger. Døgntilbuddene må ikke generere overskud som følge af tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier. Samtidig må indførelsen af tilkøb ikke føre til konkurrenceforvridning i forhold til private firmaer, der tilbyder tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier. Det er derfor væsentligt, at de kommunale og regionale døgntilbud fastsætter prisen for tilkøb, så prisen ikke er lavere end de samlede omkostninger forbundet med ydelsen.

Det har været en forudsætning for aftalepartierne, at borgeren får den samme pleje og omsorg i forbindelse med tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier, som borgeren får indenfor døgntilbuddets fysiske rammer. Det er derfor efter ministeriets vurdering nødvendigt, at der også i forbindelse med tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier kan gøres brug af magtanvendelsesreglerne som en del af personalets udøvelse af omsorgspligten overfor borgeren. Det vil derfor være nødvendigt, at det personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter denne lov, har mulighed for at anvende magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten svarende til kommunalbestyrelsens muligheder efter servicelovens §§ 126, 126 a og 128 i forbindelse med ferier. Således vil der kunne opstå situationer, hvor det er nødvendigt for personalet at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum. Ligeledes vil der kunne opstå situationer, hvor det er nødvendigt for personalet for en afgrænset periode at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten i personlig hygiejne-situationer. Endeligt vil der kunne opstå situationer, hvor det er nødvendigt for personalet at anvende fastspænding med stofseleer til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald. De øvrige indgrebsmuligheder i servicelovens kapitel 24 er ikke relevante i forbindelse med tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier, da disse indgrebsmuligheder knytter sig til borgerens ophold på botilbuddet, og da borgeren i de af denne lov omfattede situationer opholder sig uden for botilbuddet.

For at styrke borgerens retssikkerhed findes det hensigtsmæssigt, at de betingelser m.v., der følger af servicelovens §§ 124, 124 a, 130, 133, 136 og § 137, stk. 1, om anvendelsesområde, målgruppe, sagsbehandling, administration, klageadgang, registrering, indberetning og bemyndigelse gælder tilsvarende for den magt, der anvendes af personalet efter denne lov.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med lovforslaget at indføre mulighed for, at kommunale og regionale døgntilbud for voksne kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier til beboere over 18 år.

Det foreslås, at det fastsættes i § 2, at kommunale og regionale døgntilbud, som er omfattet af lov om socialtilsyn, jf. § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, i lov om socialtilsyn, kan tilbyde socialpædagogisk ledsagelse til ferier til beboere. En ferie skal indeholde mindst én overnatning, og den kan finde sted her i landet eller i udlandet. Tilkøb foreslås at kunne tilbydes til beboere, der har en betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Det er desuden en forudsætning, at beboerne efter eget initiativ ønsker at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier.

Desuden foreslås det, at tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier skal ligge ud over den indsats efter § 85 i lov

om social service, som beboeren er visiteret til i døgntilbudet. Det foreslås med henblik på at sikre, at borgeren kan få kendt personale med på ferie, at personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter den foreslåede § 2, skal være ansat i det døgntilbud, der tilbyder den socialpædagogiske ledsagelse som tilkøb.

Kommunale og regionale døgntilbuds tilkøbsindtægter og -udgifter skal efter forslaget være adskilt fra døgntilbuddets driftsindtægter og -udgifter efter serviceloven.

Lovforslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke skal visitere borgerne eller træffe afgørelse om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse, ligesom der ikke vil være klageadgang for beboerne over tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse. Der vil dog være adgang til at indbringe klager over anvendelsen af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter reglerne i lovens §§ 7-9 for kommunalbestyrelsen.

Endeligt foreslås det med lovforslagets §§ 5-12, at det personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter denne lov, kan anvende magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten svarende til kommunalbestyrelsens muligheder efter servicelovens §§ 126, 126 a og 128. Således foreslås det, at personalet kan anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Derudover foreslås det, at personalet for en afgrænset periode kan anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten i personlig hygiejne-situationer. Endeligt foreslås det, at personalet kan anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. I alle tilfælde skal mindsteindgrebsprincippet og skånsomhedsprincippet være opfyldt. Det foreslås, at der i loven fastsættes krav om registrering og indberetning af alle tilfælde af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter loven. Det foreslås også, at klager over indgreb efter reglerne i loven kan indbringes for kommunalbestyrelsen, og at kommunalbestyrelsens afgørelse kan indbringes for Ankestyrelsen.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner, da der er tale om, at de kommunale og regionale døgntilbud bliver givet en mulighed for at tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier til beboere over 18 år og ikke en forpligtelse her til. Det er forudsat, at omkostningerne forbundet med ledsagelsen afholdes af borgeren selv.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 13. januar 2017 til den 13. februar 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.: Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Erhverv, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), Det Centrale Handicapråd, Fagligt Fælles Forbund (3F), FOA HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Selveje Danmark, Socialchefforeningen, Socialpædagogerne Landsforbund, Socialt Leder Forum, Socialtilsyn Hovedstaden (Frederiksberg Kommune), Socialtilsyn Midt (Silkeborg Kommune), Socialtilsyn Nord (Hjørring Kommune), Socialtilsyn Syd (Faaborg-Midtfyn Kommune), Socialtilsyn Øst (Holbæk Kommune) og Udviklingshæmmedes Landsforbund (ULF).

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Der er i dag ikke hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan opkræve betaling fra beboere i døgntilbud for kommunalbestyrelsens udgifter til løn, billetter, rejser, ophold m.v. til det personale, som yder støtte og socialpædagogisk bistand, herunder ledsagelse, under sædvanlige ferier og udflugter.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i lovens § 1, at formålet med loven er at sikre, at de kommunale og regionale døgntilbud kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie til døgntilbuddets beboere over 18 år. Det bemærkes, at det er døgntilbuddets ledelse, der kan træffe beslutning om at tilbyde tilkøb.

Lovforslaget har dermed til formål at skabe et supplement til den socialpædagogiske bistand, herunder ledsagelse, som kommunalbestyrelsen har ansvaret for at levere efter servicelovens § 85. Hensigten med loven er, at beboeren i de kommunale og regionale døgntilbud på eget initiativ, og hvis det enkelte døgntilbud ønsker at levere tilkøb, kan ønske at komme på ferie med personale, de allerede kender, som socialpædagogisk ledsagelse.

Det er derimod ikke hensigten, at kommunalbestyrelsen på baggrund af denne lov kan eller skal reducere eller give afslag på ansøgninger om socialpædagogisk bistand, herunder ledsagelse, efter servicelovens § 85, som den enkelte beboer i målgruppen for socialpædagogisk bistand på baggrund af en konkret og individuel vurdering har behov for.

Det er frivilligt for det enkelte døgntilbud, om det ønsker at tilbyde beboerne tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie. I en kommune vil der derfor kunne være forskelle fra døgntilbud til døgntilbud på, om der leveres tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse. Det enkelte døgntilbud kan med fordel vælge at tage principiel stilling til, hvorvidt døgntilbuddet ønsker at levere tilkøb til ferie og fastlægge nogle lokale retningslinjer herfor. Det enkelte døgntilbud kan også vælge at udarbejde en kontrakt, som beskriver omfanget, prisen og præmisserne for tilkøbet. Men det enkelte døgntilbud vil fra gang til gang skulle vurdere, hvorvidt der vil kunne leveres tilkøb til ferie under hensyntagen til samtlige af døgntilbud-

dets beboere og personale. Disse hensyn er beskrevet i bemærkningerne til § 4.

Med den foreslåede nye lov vil kommunalbestyrelsen ikke skulle visitere borgerne eller træffe afgørelse om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse, ligesom der ikke vil være klageadgang for beboerne over en beslutning om ikke at give mulighed for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse. Dette skyldes, at det er afgørende for aftalepartierne, at mulighed for tilkøb beslutes og tilrettelægges i beboerens døgntilbud, fordi døgntilbuddet har de bedste forudsætninger for at tage stilling til, hvorvidt et ønske om tilkøb af ledsagelse til ferier vil kunne imødekommes, og såfremt ønsket kan imødekommes, hvordan tilkøbet af ferie kan organiseres. Hvis en beboer enten er utilfreds med døgntilbuddets levering af tilkøb til ferie eller mangel på samme, vurderes det mest hensigtsmæssigt, at dette afklares gennem dialog med døgntilbuddet.

Som nævnt ovenfor kan de kommunale og regionale døgntilbud med fordel tage principiel stilling til tilkøb og eventuelt fastlægge nogle lokale retningslinjer for døgntilbuddets levering af socialpædagogisk tilkøb.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3 om den foreslåede ordning.

Til § 2

Der er efter gældende ret ikke hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan opkræve betaling fra beboere i døgntilbud for kommunalbestyrelsens udgifter til løn, billetter, rejser, ophold m.v. til det personale, som yder støtte og socialpædagogisk bistand, herunder ledsagelse, under sædvanlige ferier og udflugter.

Det foreslås med § 2, stk. 1, at kommunale og regionale døgntilbud for voksne, som er omfattet af lov om socialtilsyn, jf. § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, i lov om socialtilsyn, kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til beboere til ferier.

Efter den foreslåede bestemmelse stilles det som en betingelse for, at døgntilbuddene kan levere socialpædagogisk ledsagelse til ferier, at døgntilbuddet skal være omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, for at sikre, at socialtilsynet godkender og fører det driftsorienterede tilsyn med døgntilbuddet.

Dette krav bliver både stillet for at afgrænse målgruppen i forhold til andre typer af tilbud og betyder, at beboere, som f.eks. bor i plejeboliger, plejehjem eller botilbud, som ikke er omfattet af socialtilsynet, ikke er omfattet af muligheden for at kunne tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier.

Kravet bliver ligeledes stillet for at sikre, at det er de medarbejdere, som i forvejen er ansat til bl.a. at yde socialpædagogisk bistand i beboerens døgntilbud, som også har mulighed for at levere tilkøb til ferier. Det sikrer, at borgeren kan få en kendt ledsager med på ferie. Desuden bliver det sikret, at de døgntilbud, som har mulighed for at tilbyde beboeren tilkøb, løbende bliver godkendt af socialtilsynet. Dette betyder derfor, at tilbuddet efter en samlet vurdering har den fornødne kvalitet. Dette medfører blandt andet, at døgntilbud, som kan levere tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie, løbende bliver vurderet generelt i forhold til blandt andet personalets kompetencer, samt hvorvidt døgntilbuddet drives fagligt og økonomisk forsvarligt. Men socialtilsynet skal ikke særskilt godkende de kommunale og regionale døgntilbuds levering af socialpædagogisk ledsagelse til ferie, da dette ligger uden for døgntilbuddenes daglige drift.

Kravet i det foreslåede § 2, stk. 1, om, at der skal være tale om døgntilbud for voksne, medfører, at anbringelsessteder efter servicelovens § 66, stk. 1, ikke er omfattet af loven, selvom anbringelsesstedet modtager unge over 18 år i efterværn efter servicelovens § 76, stk. 3.

Det foreslås med § 2, stk. 2, at en ferie skal indeholde mindst én overnatning, og at ferien kan finde sted her i landet eller i udlandet. Tilkøbsmuligheden kan tilrettelægges både individuelt såvel som i grupper. Der vil være forskelle på, hvilken ydelse beboerne har behov for at tilkøbe. Ydelsen vil således afhænge af borgerens funktionsniveau og kan variere fra begrænset hjælp fra én ledsager til massiv hjælp fra flere ledsagere.

Det foreslås, at ferien kan bestå af en enkelt eller flere overnatninger. Der er ikke sat en øvre grænse for, hvor længe ferien vil kunne vare, men de kommunale og regionale døgntilbud har ansvaret for, at de øvrige beboere, som ikke er med på ferie, fortsat tilbydes den rette hjælp og støtte. Muligheden for tilkøb vil f.eks. kunne bruges på en weekendtur i sommerhus, en påskeferie i udlandet eller en tur på en festival med én eller flere overnatninger. Ferien vil både kunne foregå individuelt eller i grupper, hvis beboerne ønsker dette og er enige om, hvor ferien skal gå hen. Ferie skal forstås bredt, således at det også bliver muligt at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til weekendture, landsstævner og festivaler m.v. Derudover skal ferier både kunne foregå i ind- eller udlandet afhængigt af den enkelte beboers ønsker.

Det foreslås med lovforslagets § 2, stk. 3, 1. pkt., at målgruppen for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse er voksne (fra 18 år og op efter) beboere i døgntilbud med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Dette vil ofte være en kognitiv funktionsnedsættelse som f.eks. udviklingshæmning eller en hjerneskade. Beboere med f.eks. udviklingshæmning er

ofte udfordrede i forhold til kommunikation og dermed også udfordrede i forhold til interaktionen med andre mennesker. Disse beboere vil også ofte have sproglige og motoriske vanskeligheder. Beboere, som f.eks. både har en psykisk funktionsnedsættelse og en fysisk funktionsnedsættelse eller en sindslidelse, er også i målgruppen for tilkøb, mens beboere, der f.eks. alene har en fysisk funktionsnedsættelse, ikke er i målgruppen for at kunne tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse.

Det foreslås i § 2, stk. 3, 2. pkt., at beboeren på eget initiativ skal ønske at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferien. Det er vigtigt at understrege, at målgruppen for tilkøb således omfatter beboere, som verbalt, non-verbalt eller gennem adfærd i øvrigt på eget initiativ kan give udtryk for at ønske socialpædagogisk ledsagelse til ferier ud over, hvad den enkelte borger er visiteret til i døgntilbuddet, og med det personale, som de kender fra døgntilbuddet. Hermed adskiller muligheden for tilkøb sig fra f.eks. servicelovens § 97 om ledsageordning, hvor borgeren skal være i stand til verbalt eller nonverbalt at efterspørge individuel ledsagelse. Det er altså en forudsætning for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie, at det skal være beboerens eget ønske, og at dette ønske både kan tilkendegives enten verbalt, non-verbalt eller gennem adfærd i øvrigt. Dette for at sikre, at tilkøb kun finder sted efter beboerens eget ønske om at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferier, men samtidigt tager højde for, at nogle beboere efter eget initiativ f.eks. ikke verbalt kan udtrykke et ønske om at tilkøbe ferie.

Målgruppen for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie kan have meget forskelligartede problemstillinger, herunder meget forskelligt behov for støtte. Derfor vil både beboere med betydelig nedsat psykisk funktionsevne med en stabil rolig adfærd og beboere med betydelig nedsat psykisk funktionsevne med jævnlige udadreagerende adfærd være omfattet.

For at være i målgruppen skal beboeren, udover at have en betydelig nedsat psykisk funktionsevne, være visiteret til socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85, der leveres af det kommunale eller regionale døgntilbud. Målgruppen for tilkøb er dog afgrænset snævrere end målgruppen for socialpædagogisk ledsagelse efter § 85. Det betyder, at personer med særlige sociale problemer, herunder personer med psykiske lidelser, ikke kan tilbydes at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse, selvom disse beboere er i målgruppen for socialpædagogisk ledsagelse efter § 85 i serviceloven.

Det er samtidigt også helt afgørende, at det enkelte døgntilbud udover dialogen og kontakten med beboeren har en grundig og tillidsbaseret dialog med beboerens eventuelle pårørende eller væрге om tilkøb til ferie. Det vil ikke i sig selv være tilstrækkeligt, at en pårørende eller en væрге tager initiativ til tilkøbet. Dog vil den pårørendes eller værgens vurdering af beboerens ønske om tilkøb typisk vægte tungt i den samlede vurdering af beboerens ønske om at foretage tilkøb, idet den pårørende eller værgen typisk vil have et godt kendskab til beboeren og dennes adfærd.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3 om den foreslåede ordning.

Til § 3

Det følger af § 85 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til borgere, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det fremgår desuden af Ankestyrelsens principafgørelse nr. 60-15, at man kan have ret til at modtage socialpædagogisk støtte under kortere ophold uden for hjemmet.

Med lovforslagets § 3 foreslås det, at tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier skal ligge ud over den indsats efter § 85 i lov om social service, som beboeren er visiteret til i døgntilbuddet, herunder også den eventuelle socialpædagogiske ledsagelse til ture og ferier, som måtte ligge i visitationen.

Den ydelse, som døgntilbuddet skal levere, er den hjælp og støtte, som beboeren er visiteret til i døgntilbuddet. Der skal her tages udgangspunkt i den afgørelse, som borgeren har fået fra sin kommune, i de ydelser, som handlekommunen betaler døgntilbuddet for at levere, og i det serviceniveau, som borgerens handlekommune eventuelt har fastlagt.

Hvis der er usikkerhed om, hvorvidt den enkelte borger har krav på socialpædagogisk ledsagelse til ferier eller omfanget af socialpædagogisk ledsagelse til ferier som en del af den visiterede ydelse efter servicelovens § 85, skal det kommunale eller regionale døgntilbud rette henvendelse til borgerens handlekommune med henblik på en afklaring heraf. En beboer eller værge, der ønsker spørgsmålet afklaret, har ligeledes mulighed for at rette henvendelse til beboerens handlekommune.

Kommunalbestyrelsen må ikke i forbindelse med vurderingen af borgerens behov for hjælp og støtte efter servicelovens § 85, herunder behovet for socialpædagogisk ledsagelse, lægge vægt på, at borgeren har mulighed for at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse.

Beboere vil ikke kunne klage over beslutninger om at levere eller om ikke at levere tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier, ligesom der heller ikke vil kunne klages over de vilkår, som ledsagelsen sker under. Borgeren vil dog uændret kunne klage til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelse om udmåling af hjælp til ledsagelse som en del af kerneydelsen efter servicelovens § 85.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3 om den foreslåede ordning.

Til § 4

Der er efter gældende ret ikke hjemmel til, at en kommunalbestyrelse kan opkræve betaling fra beboere i døgntilbud for kommunalbestyrelsens udgifter til løn, billetter, rejser, op-

hold m.v. til det personale, som yder støtte og socialpædagogisk bistand, herunder ledsagelse, under sædvanlige ferier og udflugter.

Det foreslås med bestemmelsen i § 4, stk. 1, at muligheden for tilkøb kun kan anvendes, hvis det kommunale eller regionale døgntilbud sikrer, at ferien kan gennemføres personalemæssigt forsvarligt.

Det kommunale eller regionale døgntilbud har ansvaret for hjælpens udførelse, herunder hvor meget personale der skal til for at yde den rette indsats over for den konkrete borger. De kommunale eller regionale døgntilbud har derfor også ansvaret for at sikre, at brugen af tilkøbsydelse hverken medfører negative konsekvenser for beboeren, som tilkøber socialpædagogisk ledsagelse, eller for beboere på døgntilbud, der ikke benytter sig af tilkøbsmuligheden.

Det kommunale eller regionale døgntilbud har ligeledes ansvaret for at sikre, at leveringen af tilkøbsydelser ikke medfører negative konsekvenser, hverken for de medarbejdere, som leverer tilkøb til ferie, eller for de medarbejdere, der i mellemtiden leverer hjælp og støtte i døgntilbuddet. Det kan f.eks. betyde, at de kommunale eller regionale døgntilbud kan kræve, at hvis borgeren ønsker at tilkøbe socialpædagogisk ledsagelse til ferie, skal der ske tilkøb af ledsagelse fra to eller flere medarbejdere, hvis dette vurderes nødvendigt for at kunne gennemføre ferien på forsvarlig vis. Det kan ligeledes betyde, at kommunale eller regionale døgntilbud helt må afvise tilkøb eller må foreslå tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til en forkortet ferie for at kunne få bemanningen til at gå op. Døgntilbuddet vil også kunne foreslå tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til en anden feriedestination end den af beboeren ønskede for at få bemanningen til at gå op.

Det foreslås med bestemmelsen i § 4, stk. 2, 1. pkt., at personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse efter § 2, skal være ansat i det døgntilbud, der tilbyder den socialpædagogiske ledsagelse som tilkøb.

De medarbejdere, som de kommunale eller regionale leverandører kan anvende til at løse tilkøbsopgaven, afgrænses til medarbejdere, som i forvejen er ansat til bl.a. at yde socialpædagogisk bistand i tilbuddet. Dette sker for at sikre, at borgeren kan få en kendt ledsager med på ferie. Det sikres samtidig, at tilkøbsydelsen har den fornødne kvalitet, fordi socialtilsynet fører tilsyn med og godkender døgntilbuddet.

I forlængelse af § 4, stk. 2, 1. pkt., foreslås det i § 4, stk. 2, 2. pkt., at personalet derudover skal være dækket af en arbejdsgiverforsikring samt være omfattet af de løn- og ansættelsesvilkår, der følger af deres ansættelsesforhold.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3 om den foreslåede ordning.

Til § 5

Det foreslås med bestemmelsen i § 5, stk. 1, at der efter bestemmelserne i §§ 7-9 kan anvendes magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten af det personale, som er tilkøbt til at yde socialpædagogisk ledsagelse under en ferie, jf. lovens § 2.

Det bemærkes, at en person, når denne opholder sig i udlandet, er underlagt det pågældende lands jurisdiktion og dermed også dette lands strafferetlige lovgivning. Når personalet anvender magt under en ferie i udlandet, vil der således kunne opstå situationer, hvor magtanvendelse, der er lovlig efter de danske regler, er ulovlig efter den strafferetlige lovgivning i det land, hvor magten anvendes. Personalet skal være opmærksomt på denne problemstilling, når der anvendes magt under en ferie i udlandet.

Det foreslås med bestemmelsen i § 5, stk. 2, 1. pkt., at de i §§ 7-9 foreslåede muligheder for at anvende magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten under tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse efter denne lov alene kan finde anvendelse over for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Målgruppen for lovens magtanvendelsesregler er således snævrere end målgruppen for resten af loven, jf. § 2, stk. 2, idet der ved anvendelse af magt stilles krav om, at funktionsnedsættelsen, udover at være betydelig, også er varig.

Bestemmelserne foreslås alene at finde anvendelse i de situationer, hvor der ikke foreligger samtykke fra den person, som foranstaltningen efter §§ 7-9 retter sig mod. Der foreligger samtykke fra en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, når personen ved en tilkendegivelse i ord eller handling klart viser, at han eller hun har forståelse for, at foranstaltningen iværksættes, og personen medvirker hertil. §§ 7-9 regulerer således alene de situationer, hvor disse betingelser ikke er opfyldt, dvs. hvor der foreligger passivitet, eller hvor den pågældende modsætter sig anvendelsen af foranstaltningen. At den pågældende forholder sig passivt betyder, at de særlige betingelser for iværksættelse af de enkelte indgreb, som fastsat i §§ 7-9, skal være opfyldt.

Det foreslås med bestemmelsen i § 5, stk. 2, 2. pkt., at det er en forudsætning for anvendelsen af §§ 7-9, at der foreligger den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne. Faglig dokumentation kan f.eks. være lægefaglig, pædagogisk eller psykologisk dokumentation.

Den foreslåede § 5, stk. 2, svarer til servicelovens § 124 a.

Til § 6

Med den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 1, 1. pkt., understreges det, at formålet med bestemmelserne i dette afsnit er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten mest muligt. Med bestemmelserne i dette afsnit henvises til §§ 5-12.

Det foreslås med bestemmelsen i § 6, sk. 1, 2. pkt., at indgreb aldrig må erstatte personalets omsorg, pleje og social-

pædagogisk bistand. De meget snævre betingelser for at anvende indgrebene fremgår af de enkelte bestemmelser.

Med den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 2, fastsættes personalets forpligtelse til kun at anvende magt, når det ikke har været muligt på anden måde at opnå personens medvirken til en nødvendig foranstaltning. Personalet skal således, forinden magt anvendes, have ydet en socialpædagogisk indsats over for borgeren for at opnå det pågældende mål.

I den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 3, beskrives mindsteindgrebsprincippet. Dette princip forpligter personalet til at sørge for, at anvendelse af magt står i rimeligt forhold til det, der søges opnået, og at mindre indgribende foranstaltninger anvendes, såfremt disse er tilstrækkelige.

Af den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 4, fremgår, at magt skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende. Således skal personalet sørge for, at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe – hverken af den person, som foranstaltningen foretages overfor, eller af andre tilstedeværende. Der skal bl.a. tages hensyn til, at tilstedeværelsen af andre personer, der overværer en episode, kan virke forstærkende på den krænkelser, som personen, overfor hvem der udøves magt, oplever.

Den foreslåede § 6 svarer til servicelovens § 124, stk. 1-4.

Til § 7

Med den foreslåede bestemmelse i § 7 foreslås det, at det personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse som tilkøb efter denne lov, kan anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum. Dette kan alene ske, når der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Som et eksempel på bestemmelsens anvendelse kan nævnes den situation, hvor en person er truende over for andre personer. Personen har kort forinden været voldelig og ingen ved, hvornår truslerne går over i vold. Her vil der med den foreslåede § 7 være hjemmel til at fastholde personen og føre hende eller ham til et andet lokale.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til frihedsberøvelse. Der er således ikke tale om hjemmel til at føre den pågældende til et lokale med en låst dør. Anvendelse af adgangen til at føre en person til et andet opholdssted skal kombineres med tryghedsskabende initiativer m.v.

Det er en betingelse for anvendelse af indgrebsmuligheden, at mindsteindgrebsprincippet i den foreslåede § 6, stk. 3, og skånsomhedsprincippet i den foreslåede § 6, stk. 4, er opfyldt.

Den fysiske magt skal efterfølgende registreres og indberettes i overensstemmelse med den foreslåede § 11.

Den foreslåede § 7 svarer til servicelovens § 126.

Til § 8

Med den foreslåede bestemmelse i § 8 foreslås det, at det personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse som tilkøb efter denne lov, i en begrænset periode vil kunne anvende fysisk magt i form af fastholdelse i forbindelse med udøvelsen af omsorgspligten i personlig hygiejne-situationer. Denne mulighed vil kun kunne anvendes, hvis det i den konkrete situation er en absolut nødvendighed, fordi hjælp til hygiejne ikke kan gennemføres uden brug af fysisk magt.

Det vil i en bekendtgørelse udstedt med hjemmel i lovens § 12 blive nærmere beskrevet, i hvilke hygiejne-situationer fysisk magt vil kunne anvendes. Det vil endvidere heri blive fastsat, i hvilken begrænset periode magtanvendelse i forbindelse med udøvelse af omsorgspligten vil kunne finde sted, herunder om en periode vil kunne forlænges eller senere vil kunne afløses af en ny periode m.v.

Det er en betingelse for anvendelse af indgrebsmuligheden, at mindsteindgrebsprincippet i den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 3, og skånsomhedsprincippet i den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 4, er opfyldt.

Fastholdelsen skal efterfølgende registreres og indberettes i overensstemmelse med den foreslåede § 11.

Den foreslåede § 8 svarer til servicelovens § 126 a, stk. 1, 1. pkt.

Til § 9

Med den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 1, foreslås det, at det personale, som yder socialpædagogisk ledsagelse som tilkøb efter denne lov, kan anvende fastspænding med stofsele til seng, stol, toilet m.v. for at hindre fald som beskyttelse for stærkt fysisk hæmmede personer. Det samme gælder nødvendig fastspænding til kørestol eller andet hjælpemiddel. Bestemmelsen vil navnlig have praktisk betydning for personer, der, foruden at have en psykisk funktionsnedsættelse, også er fysisk hæmmede.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i § 9, stk. 2, skal personalet beslutte, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes. Personalet skal i øvrigt løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.

Det er en betingelse for anvendelse af indgrebsmuligheden, at mindsteindgrebsprincippet i den foreslåede § 6, stk. 3, og skånsomhedsprincippet i den foreslåede § 6, stk. 4, er opfyldt.

Fastspændingen skal efterfølgende registreres og indberettes i overensstemmelse med den foreslåede § 11.

Den foreslåede § 9 svarer til servicelovens § 128.

Til § 10

Med den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 1, foreslås det, at klager over anvendelsen af magt eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter reglerne i denne lov kan indbringes for kommunalbestyrelsen.

Med den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 2, foreslås det, at en ægtefælle, en pårørende, en værge eller en anden repræsentant for den person, som foranstaltningen vedrører, kan klage over personalets magtanvendelse, når den person, som magten er anvendt overfor, ikke selv er i stand til at klage. Den klageret, som en ægtefælle, en pårørende eller en værge er tillagt efter bestemmelsen, er ikke en selvstændig klageret, men alene en afledt klageret. Pårørende eller en værge kan derfor kun klage, hvis det kan antages, at borge- ren selv ville have gjort det, hvis vedkommende havde været i stand til at klage.

Med den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 3, foreslås det, at kommunalbestyrelsens afgørelse om magtanvendelse kan indbringes for Ankestyrelsen. Dette betyder, at der vil kunne klages over magtanvendelsen til to instanser. Dette af hensyn til borgerens retssikkerhed.

Den foreslåede § 10, stk. 2, svarer til servicelovens § 133, stk. 3.

Til § 11

Det foreslås med bestemmelsen i § 11, 1. pkt., at magtanvendelse efter §§ 7-9 skal registreres og indberettes af personalet til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 2 i lov om socialtilsyn.

Det foreslås med bestemmelsen i § 11, 2. pkt., at personalet desuden skal orientere den kommunale eller regionale driftsher om magtanvendelsen.

Børne- og socialministeren vil med hjemmel i § 12 fastsætte regler om tilrettelæggelse af registrering og indberetning.

Den foreslåede § 11 svarer til servicelovens § 136, stk. 1.

Til § 12

Det foreslås med bestemmelsen i § 12, at børne- og socialministeren fastsætter regler om iværksættelse af foranstaltninger, registrering og indberetning omfattet af §§ 7-9 og 11.

Bemyndigelsen skal blandt andet anvendes til at fastsætte regler om, i hvilke hygiejne-situationer fastholdelse efter den foreslåede § 8 vil kunne anvendes. Den skal også anvendes til at fastsætte regler om, i hvor lang en periode magtanvendelse i forbindelse med udøvelse af omsorgspligten vil kunne finde sted, herunder om en periode vil kunne forlænges eller senere vil kunne afløses af en ny periode m.v. Herudover skal den anvendes til at fastsætte regler om

tilrettelæggelse af registrering og indberetning af magtanvendelse efter § 11, herunder de tidsmæssige grænser herfor.

Det forventes, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 12 vil blive anvendt til at sætte de relevante regler i den gældende bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven i kraft for magtanvendelse, der foretages i forbindelse med tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier.

Den foreslåede § 12 svarer til servicelovens § 137, stk. 1.

Til § 13

Der er efter gældende ret ikke fastsat regler om levering af socialpædagogiske tilkøbsydelse til ferier.

Med den foreslåede § 13 stilles det som betingelse, at kommunale og regionale døgntilbud indtægter fra og omkostninger til tilkøb skal holdes adskilt fra døgntilbudets øvrige indtægter og omkostninger. Socialtilsynet skal ikke føre tilsyn med eller godkende regnskaber vedrørende døgntilbudets tilkøbsydelse.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udarbejdet en analyse af "Offentlige aktiviteter på kommercielle markeder", hvor der blandt andet vejledes om prisfastsættelse og omkostningsfordeling. På baggrund heraf vil prisen, som borgeren skal betale for tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse på ferier, afhænge af hjælpens omfang, herunder f.eks. om borgeren skal have en eller flere ledsagere med. Prisen for tilkøbsydelsen skal fastsættes ud fra en beregning af de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere tilkøbsydelsen. Derudover gælder, at de kommunale og regionale døgntilbud ikke må opnå en økonomisk fortjeneste på tilkøbsydelsen, eller opkræve en lavere pris end omkostningerne til levering af tilkøbsydelsen kan begrunde. Tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse må, som tidligere nævnt, ikke erstatte de ydelser, som borgeren ellers ville være berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning.

Beregning af leverandørens omkostninger ved ydelse af tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse omfatter:

- 1) Direkte omkostninger, der er forbundet med leverance af ydelsen, f.eks. løn til socialpædagogisk ledsager(e) inkl. pensionsbidrag og andre løndelev, herunder evt. kolonitillæg, lokale tillæg og kvalificerende tillæg knyttet til de(n) udførende medarbejder(e). Direkte omkostninger omfatter derudover udgifter til rejseomkostninger, herunder transport, leje af bolig, kost rengøring, evt. udstyr og forsikringer m.v.
- 2) Indirekte omkostninger, der er forbundet med leverance af ydelsen, som f.eks. administration.

Alle omkostninger, der er forbundet med at levere ydelsen, skal medtages i prisberegningen. For både direkte og indirekte omkostninger gælder det, at der som udgangspunkt altid skal henføres det faktisk forbrugte beløb. Der skal modregnes væsentlige, identificerbare besparelser i f.eks. personaleressourcer og kost m.v. på døgntilbuddet i den periode, hvor beboeren ikke opholder sig på døgntilbuddet. Der skal være fuld gennemsigtighed i beregningerne og de data, der indgår heri.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3 om den foreslåede ordning.

Til § 14

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2018. Det betyder, at visse kommunale og regionale døgntilbud fra dette tidspunkt kan tilbyde tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie til døgntilbudets beboere over 18 år.

Til § 15

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.